

Asia: VN/1245/2021

## **Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi terveydensuojelulain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi**

### **Yleiset huomiot hallituksen esityksestä**

#### **Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle**

Perusteluteksti on johdonmukainen ja antaa selkeän kokonaiskuvan uudistuksen perusteista (luvut 1-3) sekä valmistelun yhteydessä arvioiduista vaihtoehtoisista ratkaisumahdollisuuksista (luku 5).

### **Huomiot esityksen taustasta, tavoitteista ja nykytilan kuvauksesta: jaksot 1 - 3**

#### **Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle**

Terveysuojelulain nykytilaa koskevassa osiossa (luku 3.1.1.1) todetaan, että ”Lainsäädännössä talousvettä toimittavat laitokset on jaoteltu suuriin ja pieniin laitoksiin. Suuria laitoksia ovat ne, jotka toimittavat vettä vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai vähintään 50 henkilön tarpeisiin.” viittaa talousvesiasetusten määritelmiin ja liittyy talousveden valvontaan.

Aluehallintovirasto toteaa, että terveydensuojelulaissa (763/1994) vettä toimittava laitos on jaoteltu hyväksyttäviin tai ilmoituksenvaraisiin veden määrästä riippumatta. Esimerkiksi hyväksyttävä voi siten olla alle 10 kuutiota vuorokaudessa tai alle 50 henkilön tarpeisiin vettä jakavan laitoksen vedenjakelualue. Tähän ei esitetä tulevan muutosta (esityksen terveydensuojelulain 18 ja 18 a §).

#### **3.1.1.5 Kiinteistöjen vesilaitteistoista saatavan veden lämpötila**

Terveysuojelulain 26 §:ssä määritetään asunnon ja muun oleskelutilan terveydelliset vaatimukset. Terveysuojelulain 27 § ja 51 § puolestaan määrittelee toimenpiteet, mikäli terveyshaittaa ilmenee.

Aluehallintovirasto toteaa, että edellä mainittuihin pykäliin perustuen terveydensuojeluviranomaiset ovat selvittäneet ja arvioineet mm. Legionella-bakteerin aiheuttamia tilanteita ja olosuhteita

erilaisissa tiloissa. Tämä valvonta voi lisääntyä riippuen uusista löydöksistä valvonnan laajennuttua (ensisijaiset kiinteistöt).

#### 3.1.1.6 Talousveteen liittyvät tietojärjestelmät

Ympäristöterveydenhuollon toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmään (Vati) tullaan myös liittämään talousvesiasetuksen (1352/2015) 19 §:n mukaiset ilmoitukset häiriötilanteista.

## Huomiot esityksen nykytilan kuvauksesta ja vaikutuksista: jakso 4

### Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Aluehallintovirasto toteaa, että voimassa olevan terveydensuojelulainsäädännön mukaisissa vettä toimittavien laitosten riskinarviointityöryhmissä kuntien terveydensuojeluviranomaisen edustajalla ei ole ollut useinkaan mahdollista olla aktiivisesti mukana, koska laitoksia saattaa olla hyvin paljon yksittäisen valvontayksikön alueella suhteessa valvontayksikön resursseihin.

Lausuntoasiakirjassa (luku 4.2.1.2 Vaikutukset kuntatalouteen) todetaan, että nykykäytäntöä kokonaisvaltaisempi lähestymistapa lisää kunnan terveydensuojeluviranomaisen velvollisuutta osallistua riskinhallintaan ja viranomaisten väliseen yhteistyöhön. Aluehallintovirasto katsoo, että lausuntoasiakirjassa arvioitu yksi vuotuinen lisätyöpäivä (htp) vedenjakelualueetta kohden on todennäköisesti alimitoitettu arvio. Tekstin mukaan Suomessa on noin 1400 vedenjakelualueetta, joka tarkoittaisi arvion mukaan 1400 htp eli 6 henkilötyövuotta (htv). Ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköiden määrä tällä hetkellä koko Suomessa on runsas 60 kpl. Tämä tarkoittaisi noin 0,1 htv/valvontayksikkö, joskaan työmäärä ei jakaudu tasaisesti valvontayksiköittäin.

Terveydensuojeluviranomaisen lisäresurssitarvetta on tarkasteltu myös uutena tehtävänä tulevan ensisijaisten tilojen riskinarviointitarpeen tehtäväkokonaisuuden kautta. Tähän on arvioitu tarvittavan lisäresurssia yksi henkilötyöpäivä valvontakohdetta kohden (6500 htp) huomioiden kuuden vuoden riskinarviointiperiodi (5 htv vuodessa). Tämä olisi noin 0,08 htv/valvontayksikkö, mikä sekin vaikuttaa pieneltä määrältä. Legionella-bakteeri löydökset sinänsä lisäävät aina viranomaisen operatiivista valvontatarvetta riskinarviointitarpeen lisäksi. Oletettavaa on, että löydösten määrä lisääntyy seurannan lisääntyessä.

Yhteensä resurssitarve on siten arvioitu kokonaisuutena suhteellisen pieneksi (noin 0,18 htv/valvontayksikkö).

Muut kunnan kustannukset kohdan osalta olisi syytä selvittää ELY-keskuksittain, kuinka paljon pohjavesialueiden suojelusuunnitelmia on jo nyt päivitetty ja tavoitteena päivittää jo vesienhoitosuunnittelun puitteissa ilman, että sille syntyisi tarvetta erityisesti uudistuneen juomavesidirektiivin perusteella.

## Yleiset huomiot terveydensuojelulaista

**Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle**

Lakiehdotukset kohdassa ”Laki terveydensuojelulain muuttamisesta” lain voimaantuloa käsittelevässä kohdassa (s. 107) viittaus 2 ja 3 momentissa tarkoitettuihin siirtymäkausiin jää epäselväksi. Sillä tarkoitettaneen 19 a ja 19 b pykälän toimenpiteisiin liittyvää siirtymäsäännöstä.

## Terveydensuojelulaki 16 § Soveltamisala

**Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle**

Pykälän 4 momentti on vaikeaselkoinen ja tulkinnanvarainen pitkä lause. Ilmeisesti momentissa tarkoitetaan, että vettä toimittavaan laitokseen ja sen vedenjakelualueeseen tai julkiseen ja kaupalliseen toimintaan, joiden jakaman veden määrä on alle 10 kuutiota vuorokaudessa tai alle 50 henkilön tarpeisiin tarkoitettu, ei sovelleta 19 a-19 c §:ää.

## Teveydensuojelulaki 16 a § Määritelmät

**Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle**

-

## Terveydensuojelulaki 17 § Yleiset laatuvaatimukset

**Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle**

Aluehallintovirasto ehdottaa, että pykälään sisällytettäisiin edelleen vettä toimittavalle laitokselle yleinen huolehtimisvelvoite nykyisin voimassa olevan 2 momentin sisältö tyypillisesti. Hyväkymisen tai ilmoituksen käsittelyn yhteydessä sekä laitosten valvonnan yhteydessä kunnan terveydensuojeluviranomainen katsoo kokonaisvaltaisesti laitoksen toiminnan mukaan lukien laitteistot. Pykälän nimi voitaisiin muuttaa kuulumaan ”Yleiset vaatimukset”.

## Terveydensuojelulaki 17 a § Laatuvaatimuksista poikkeaminen

**Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle**

-

## Terveydensuojelulaki 17 b § Vedentuotantoketjussa käytettävät kemikaalit, materiaalit ja tuotteet

**Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle**

-

## **Terveydensuojelulaki 18 § Talousvettä toimittavan laitoksen toiminnan hyväksyminen**

**Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle**

Pykälän sisältöön ei esitetä muutosta eli jatkossakin vettä toimittava laitos, jolla on omaa vedenhankintaa ja/tai käsittelyä, tekee määritelmän täyttävästä vedenjakelualueestaan hyväksymishakemuksen kunnan terveydensuojeluviranomaiselle.

Hyväksyttäviä laitoksia koskenee kuitenkin samat asiat kuin ilmoituksenvaraisia vettä toimittavia laitoksia koskevan 18 a §:n 2 ja 3 momenteissa on mainittu. Onko syytä olla 18 a §:n 2 ja 3 momenteissa viittaus 18 §:ään. Vaihtoehtoisesti momenteista olisi syytä muodostaa oma pykälä koskemaan kaikkia vettä toimittavia laitoksia ja niiden vedenjakelualueita (hyväksyttävät ja ilmoituksenvaraiset).

## **Terveydensuojelulaki 18 a § Ilmoitusvelvollisuus vedenjakelualueesta**

**Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle**

Aluehallintovirasto esittää pykälän 1 momenttia selkiytettäväksi kuulumaan kuten nyt voimassa olevassa 18 a §:ssä eli ”Muun kuin 18 §:ssä tarkoitetun talousvettä toimittava laitoksen...”.

## **Terveydensuojelulaki 19 § Riskiperusteisen lähestymistavan yleiset periaatteet**

**Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle**

-

## **Terveydensuojelulaki 19 a § Talousveden toimitusjärjestelmän riskienhallinta**

**Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle**

Pykälän 1 momentin mukaan vettä toimittavalle laitokselle asetetaan huolehtimisvelvoite raakaveden terveydellistä laatua koskevan riskienhallinnan toimenpidesuunnitelman laatimisesta. Tarvittaessa työ tehdään yhteistyössä mm. kunnan terveydensuojeluviranomaisen kanssa. Aluehallintovirasto katsoo, että laatimisen vastuutaho olisi syytä selkeämmin ilmaista.

## **Terveydensuojelulaki 19 b § Talousveden toimitusjärjestelmän riskienhallinta**

**Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle**

-

## **Terveydensuojelulaki 19 c § Ensisijaisten tilojen vesilaitteistojen riskienhallinta**

**Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle**

-

## Terveydensuojelulaki 20 § Talousveden laadun valvonta ja tiedottaminen

**Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle**

Pykälässä mainittu ”erityinen vesilaitteisto” tulisi määritellä 16 a pykälässä.

## Terveydensuojelulaki 20 a § Talousveden välityksellä leviävän epidemian tai muun terveyshaitan ehkäiseminen

**Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle**

Häiriötilanne olisi syytä määritellä 16 a pykälässä. Häiriötilanne on määritelty voimassa olevissa säädöksissä talousvesiasetuksen (1352/2015) 3 §:ssä, joka sisältää mm. epidemia tai epidemiaepäily tilanteet.

Määritelmä ei poissulje myös laitoksen toimintaan liittyvää häiriötä, jolla on vaikutusta talousveden laatuun.

## Terveydensuojelulaki 21 § Tietokokonaisuudet

**Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle**

-

## Terveydensuojelulaki 47 § Viranomaisen oikeus saada ja luovuttaa tietoja

**Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle**

-

## Terveydensuojelulaki 49 a § Tutkimuslaboratoriot

**Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle**

-

## Terveydensuojelulaki 49 b § Tutkimuslaboratorioiden valvonta

**Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle**

-

## Terveydensuojelulain liite

**Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle**

-

## Yleiset huomiot vesihuoltolaista

**Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle**

-

## Vesihuoltolaki 3 § Määritelmät

**Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle**

Pykälän perusteluissa todetaan, että 3 §:n muutoksen tavoitteena olisi yhdenmukaistaa terveydensuojelulain ja vesihuoltolain välisiä määritelmiä niin, että juomavesidirektiivin soveltamisalaan kuuluva toiminnanharjoittajat olisivat myös vesihuoltolain tarkoittamia vesihuoltolaitoksia.

Aluehallintovirasto toteaa, että terveydensuojelulaissa talousvettä toimittava laitos eli toiminnanharjoittaja, joka toimittaa talousvettä jakeluverkossa tai muuten kuin tilapäisesti tankeissa, jaetaan hyväksyttäviin tai ilmoituksenvaraisiin laitoksiin veden määrästä riippumatta. Tähän ei esitetä aluehallintoviraston käsityksen mukaan muutosta, mutta tiettyjen juomavesidirektiivin täytäntöönpanoon liittyvien terveydensuojelulain pykälien soveltamisen ulkopuolelle jää ns. pienet vettä toimittavat laitokset eli niiden vedenjakelualueet (alle 10 kuutiota vuorokaudessa jakava tai alle 50 henkilön tarpeisiin).

Sinänsä esitetty vesihuoltolain määritelmän muutos yhdenmukaistaisi kyllä juomavesidirektiivin soveltamisalaan kuuluvien laitosten sääntelyä näiden kahden lain välillä ja mukaisesti.

## Vesihuoltolaki 4 § Viranomaiset

**Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle**

-

## Vesihuoltolaki 15 § Vesihuoltolaitoksen selvilläolo- ja tarkkailuvelvollisuus

**Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle**

-

## Vesihuoltolaki 16 § Tiedottamisvelvollisuus

**Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle**

-

## Vesihuoltolaki 16 a § Asiakirjojen julkisuus

**Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle**

-

## Vesihuoltolaki 20 d § Vesihuollon tietojärjestelmä

**Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle**

-

## Ympäristönsuojelulaki 222 § Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä

**Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle**

-

## Markkina- ja valvontalaki 1 § Soveltamisala

**Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle**

-

Halonen Aila